

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประมวลผลงานที่แสดงถึงการสอนที่ดีของครูประถมศึกษาเพื่อนำมาสะสมไว้ในแฟ้มสะสมงานการสอนรวมทั้งพัฒนาเกณฑ์ประเมินผลงานนั้น ๆ โดยศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนวัดหนองหมู จังหวัดนครสวรรค์ ในการดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยคัดเลือกครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ระดับชั้นละ 1 คน และผู้บริหารโรงเรียนอีก 1 คน มาร่วมประชุมเพื่อประมวลผลงานและพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงาน ซึ่งครูผู้สอนจะมีการจัดทำแฟ้มสะสมงานควบคู่กันไปด้วย เมื่อพัฒนาแบบประเมินแฟ้มสะสมงานการสอนจนแล้วเสร็จจึงนำมาวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพในด้านความตรงและความเที่ยง

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาแบบประเมินแฟ้มสะสมงานการสอนของครูโรงเรียนวัดหนองหมูในครั้งนี้ใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัยได้ประชุม อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการประมวลผลงานที่แสดงถึงการปฏิบัติงานสอนที่ดีเพื่อนำมาสะสมไว้ในแฟ้มสะสมงานการสอนรวมทั้งร่วมกันพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานในแฟ้มสะสมงานการสอน ซึ่งในการประชุมแต่ละครั้งทุกท่านจะช่วยกันแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ หากมีประเด็นใดที่มีปัญหาหรือเกิดข้อสงสัยก็จะช่วยกันค้นคว้าเอกสารและนำเสนอ อภิปรายร่วมกัน บรรยากาศในการประชุมจะเป็นกันเอง ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูมีความตั้งใจ และร่วมมือกันในการทำงานสูงมาก ซึ่งจากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ สรุปได้ว่า ผลงานที่ควรนำมาเก็บสะสมไว้ในแฟ้มสะสมงานการสอนนั้นมีจำนวน 17 ผลงาน และพัฒนาแบบประเมินแฟ้มสะสมงานการสอนซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินผลงาน 17 เกณฑ์ เมื่อนำเกณฑ์การประเมินมาวิเคราะห์หาคุณภาพแล้ว พบว่า เกณฑ์การประเมินแต่ละเกณฑ์มีค่าความตรงตามเนื้อหาระหว่าง 0.57 - 1.00 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92 แสดงว่าแบบประเมินฉบับนี้มีคุณภาพค่อนข้างสูง

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาแบบประเมินเพิ่มสัมมนงานการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเฉพาะกรณีที่โรงเรียนวัดหนองหมู จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผลงานและเกณฑ์ประเมินผลงานในเพิ่มสัมมนงานการสอนที่ได้พัฒนาขึ้นมานั้นเกิดจากการที่ผู้วิจัย ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดทำเพิ่มสัมมนงานการสอน จึงมีความตั้งใจและร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการประมวลผลงานและพัฒนาเกณฑ์การประเมิน การที่คณะครูพยายามศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับเพิ่มสัมมนงานการสอน การเข้าร่วมประชุมที่ตรงเวลานัดหมาย และในการประชุมแต่ละครั้งจะดำเนินการจนแล้วเสร็จตามแผนงานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยคิดว่าที่เป็นเช่นนี้เพราะ คณะครูมีความสนใจและต้องการที่จะจัดทำเพิ่มสัมมนงานการสอนอยู่แล้ว และโรงเรียนวัดหนองหมูก่อนข้างจะเป็นผู้นำโรงเรียนอื่นในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะหลักสูตร “ระบบนิเวศในนาข้าว” ซึ่งจะมีผู้มาศึกษาดูงานอยู่เสมอ ดังนั้น คณะครูจึงเห็นประโยชน์ของการจัดเก็บผลงานให้เป็นระบบเพราะเป็นสิ่งที่จะสะท้อนถึงผลการปฏิบัติงานการสอนที่ผ่านมาซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาตนเอง และเป็นหลักฐานที่ให้ผู้มาศึกษาดูงานได้เรียนรู้ถึงกระบวนการทำงานของคณะครูในโรงเรียน อีกทั้งในการพัฒนาแบบประเมินเพิ่มสัมมนงานการสอนในครั้งนี้มีเอกสารในการค้นคว้าที่พอเพียงจึงทำให้การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Whyte, 1991 ได้กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพของการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นั้นเกิดจากการที่ทุกคนมีความสนใจ ร่วมคิด และร่วมมือกันในการปฏิบัติ

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ได้แก่

1. การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาในหน่วยงาน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนวัดหนองหมูเห็นความสำคัญและต้องการที่จะให้บุคลากรในหน่วยงานมีการจัดทำเพิ่มสัมมนงานการสอน ดังนั้น จึงให้การสนับสนุนอย่างดียิ่งเพื่อที่จะให้การดำเนินการจัดทำเพิ่มสัมมนงานการสอนและพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานในเพิ่มสัมมนงานการสอนในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

2. บุคลากรในหน่วยงานเห็นความสำคัญและต้องการที่จะจัดทำแฟ้มสะสมงานการสอน เมื่อคณะครูในโรงเรียนวัดหนองหมูเห็นประโยชน์และความสำคัญของการจัดทำแฟ้มสะสมงานการสอน จึงทำให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจกันที่จะจัดทำแฟ้มสะสมงานการสอนและพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานภายในแฟ้มสะสมงานการสอนอย่างเต็มความสามารถ

3. มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน ในการจัดทำแฟ้มสะสมงานการสอนและพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานในแฟ้มสะสมงานการสอนในครั้งนี้ ทุกคนจะต้องร่วมประชุมปรึกษา เสนอความคิดเห็นร่วมกันตลอดเวลาการดำเนินงาน ดังนั้น การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการทำงานกับส่วนรวม ยอมรับฟังความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง อีกทั้งการสร้างบรรยากาศในการทำงานให้มีความสุข สนุกกับการทำงาน จะทำให้ทุกคนไม่เครียดและอยากที่จะทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

4. เอกสารและแหล่งค้นคว้าที่เพียงพอ ในการพัฒนาแบบประเมินแฟ้มสะสมงานการสอนในครั้งนี้ ทุกฝ่ายต้องมาเรียนรู้ร่วมกันและในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานนั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีเอกสารสำหรับค้นคว้าในบางประเด็นที่ไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ซึ่งหากมีเอกสารและแหล่งค้นคว้าที่พอเพียงแล้วย่อมทำให้การดำเนินงานสำเร็จไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

คุณภาพของแบบประเมินแฟ้มสะสมงานการสอน

จากการวิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินแฟ้มสะสมงานการสอน หากพิจารณาจากค่าความตรงตามเนื้อหา และค่าความเที่ยงระหว่างผู้ประเมินภายในและภายนอก จะพบว่า

ความตรงตามเนื้อหาในแต่ละเกณฑ์การประเมินมีค่าแตกต่างกัน คือมีค่าระหว่าง 0.57 - 1.00 ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านไม่เห็นด้วยกับการประเมินบางผลงาน เช่น การประเมินแฟ้มสะสมงานการสอนก็ควรประเมินแต่เรื่องการสอนไม่ควรประเมินเรื่อง จำนวนวันลา หรือบางท่านเห็นด้วยกับการประเมินผลงานในด้านนี้แต่ไม่เห็นด้วยกับเกณฑ์การประเมินในบางระดับคะแนน แต่ผลการสรุปค่าความตรงของเกณฑ์การประเมินถือได้ว่าเกณฑ์การประเมินแต่ละเกณฑ์สามารถวัดได้ตรงกับการปฏิบัติงานการสอน

ค่าความเที่ยงระหว่างผู้ประเมินมีค่าสูงมาก คือ 0.92 ซึ่งแสดงว่าเกณฑ์การประเมินมีความเป็นปรนัยสูง คือ ภาษาชัดเจน เป็นรูปธรรม และในการประเมินผลงานของครูผู้สอนนั้น ผู้ประเมินภายในและผู้ประเมินภายนอกจะพิจารณาจากคุณภาพของผลงานจริง ๆ เป็นการลดความลำเอียง เพราะผู้ประเมินทั้งสองฝ่ายนั้นมีหน้าที่ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่แล้ว

และไม่มีควมสนทสนมกับครูผู้สอนเป็นการส่วนตัว ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า แบบประเมินเพิ่ม
 สะสมงานการสอนของโรงเรียนวัดหนองหญ่ฉบับนี้มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

การนำแบบประเมินเพิ่มสะสมงานการสอนไปใช้

แบบประเมินเพิ่มสะสมงานการสอนฉบับนี้สร้างขึ้นจากจุดมุ่งหมายของคณะครู
 โรงเรียนวัดหนองหญ่ที่ต้องการรวบรวมผลงานที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมา
 เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการสอนของตนเอง และเพื่อให้สะดวกต่อการประเมินผลการ
 ปฏิบัติงานการสอนโดยผู้บริหาร โดยเกณฑ์การประเมินแต่ละเกณฑ์นั้นคณะผู้พัฒนาเกณฑ์การ-
 ประเมินพัฒนาขึ้นโดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียนและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
 ในการจัดทำเพิ่มสะสมงานการสอนและพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานในเพิ่มสะสมงานการสอน
 ดังนั้น แบบประเมินเพิ่มสะสมงานการสอนฉบับนี้จึงเหมาะสำหรับนำมาใช้ประเมินการปฏิบัติงาน
 การสอนของครูโรงเรียนวัดหนองหญ่ โดยเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการสอนของตนเอง (Formative
 Evaluation) สำหรับการประเมินการปฏิบัติงานของครูโดยสรุปรวม (Summative Evaluation) จะ
 ต้องประเมินผลงานของครูในด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น การปฏิบัติงานสนับสนุนการสอนต่าง ๆ
 เป็นต้น

เกณฑ์การประเมินแต่ละเกณฑ์ที่คณะผู้พัฒนาเกณฑ์การประเมินพัฒนาขึ้นมานั้น
 ไม่ใช่เกณฑ์การประเมินที่ตายตัว สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทใหม่ได้ หากครูผู้สอน
 ปฏิบัติงานตามเกณฑ์การประเมินนั้นได้ครบถ้วนแล้วและต้องการพัฒนาตนเองให้สูงขึ้น ก็สามารถ
 กำหนดเกณฑ์หรือเงื่อนไขการประเมินให้สูงขึ้นได้ หรือพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานใหม่ ๆ เพิ่ม
 ขึ้นมาอีกก็ได้ และนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของเกณฑ์การประเมินตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

หากจะมีการนำแบบประเมินเพิ่มสะสมงานการสอนฉบับนี้ไปใช้ประเมินเพิ่มสะสม-
 งานการสอนของครูในหน่วยงานอื่น ควรมีการปรับเกณฑ์การประเมินให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย
 และบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ ก่อน เพราะบริบทแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน หากนำเกณฑ์
 การประเมินฉบับนี้ไปใช้เลยอาจจะประเมินได้ไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือไม่สอดคล้องกับบริบทของครู
 ในหน่วยงานนั้น ๆ

ในการจัดทำแฟ้มสะสมงานการสอนและพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานในแฟ้มนั้น ครูควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับแฟ้มสะสมงานการสอนของครูให้เข้าใจเสียก่อน และมีการกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่าต้องการจัดทำแฟ้มสะสมงานการสอนเพื่อจุดมุ่งหมายใด ต้องพิจารณาบริบทของหน่วยงานหรือชุมชนก่อนว่าขณะนี้บริบทที่แวดล้อมตัวเอวเองนั้นมีสภาพเป็นอย่างไร เมื่อได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดทำแฟ้มสะสมงานการสอนแล้วก็พัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานจากบริบทที่เป็นอยู่ และเกณฑ์การประเมินที่พัฒนาขึ้นมา นั้นครูผู้ปฏิบัติงานสามารถที่จะพัฒนาตนเองไปยังจุดนั้นได้ ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นแนวคิดในการจัดทำแฟ้มสะสมงานการสอนและพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานในแฟ้มสะสมงานการสอนเพื่อใช้ประเมินการปฏิบัติงานและนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาบุคลากรหรือครูผู้สอนในแต่ละหน่วยงาน หากครูผู้สอนมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันไป เช่น ต้องการจัดทำแฟ้มสะสมงานการสอนเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งจากอาจารย์ 2 เป็นอาจารย์ 3 ครูผู้สอนก็ควรที่จะศึกษาว่าเกณฑ์ในการประเมินผลงานในแฟ้มสะสมงานการสอนของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูนั้นมุ่งเน้นให้สะสมผลงานใด มีวิธีการสร้างผลงานอย่างไร จำนวนผลงานที่ควรจัดเก็บมีจำนวนเท่าใด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหาร และครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา สามารถศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำแฟ้มสะสมงานการสอนและแบบประเมินผลงานภายในแฟ้มสะสมงานการสอนของครูโรงเรียนวัดหนองหมู เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาแฟ้มสะสมงานการสอนในหน่วยงานของตนต่อไปได้
2. ควรมีการศึกษาและประมวลผลงานการสอนของครูประถมศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายและบริบทในการจัดทำแฟ้มสะสมงานการสอนที่แตกต่างจากโรงเรียนวัดหนองหมู
3. ควรมีการศึกษาและพัฒนาเกณฑ์การประเมินในกรณีที่ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและเก็บผลงานในลักษณะแฟ้มสะสมงาน
4. ควรมีการติดตามผลการใช้เกณฑ์การประเมินแฟ้มสะสมงานการสอนของครูโรงเรียนวัดหนองหมูและปรับเกณฑ์การประเมินให้สมบูรณกว่านี้ ซึ่งจะเป็นการวิจัยและพัฒนาเกณฑ์การประเมินให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
5. หากหน่วยงานต้นสังกัดต้องการที่จะประเมินผลการปฏิบัติงานการสอนของครูจากแฟ้มสะสมงานการสอน ควรมีการเผยแพร่วิธีการจัดทำแฟ้มสะสมงานการสอนให้กับครูผู้สอน และมีการนิเทศ ติดตามผลเป็นระยะว่ามีอุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อเป็นการแก้ปัญหาให้กับครูและสร้างความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้ปฏิบัติและผู้ประเมิน